

τελικῶς ὁλόκληρο τὸ ζήτημα γιὰ τὴν ὀμορφιά, καὶ ἂν ἐπιτύχομε νὰ ἐπιλύσομε ἱκανοποιητικὰ τὸ πρόβλημα τοῦτο, θὰ ἔχομε βρεῖ συγχρόνως τὸ νῆμα ποῦ μᾶς ὀδηγεῖ μέσα ἀπὸ ὁλόκληρο τὸν λαβύρινθο τῆς Αἰσθητικῆς.

Ἐδῶ, ὅμως, ἔχουν σημασία δύο ἐντελῶς διαφορετικὰ ἐγχειρήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ὑποστηρίξουν κατ' ἀνάγκην τὸ ἓνα τὸ ἄλλο κατὰ τὴν ἔρευνα αὐτή. Ἡ ὀμορφιά, λέγουν, συνάπτει μεταξύ τους δύο καταστάσεις οἱ ὁποῖες ἀντιτίθενται ἢ μιὰ πρὸς τὴν ἄλλη καὶ οὐδέποτε μποροῦν νὰ ταυτισθοῦν. Ἀπὸ τὴν ἀντιπαράθεση τούτη πρέπει νὰ ἐκκινήσομε· πρέπει νὰ τὴν συλλάβομε καὶ νὰ τὴν ἀναγνωρίσομε σὲ ὁλόκληρη τὴν καθαρότητα καὶ τὴν αὐστηρότητά της, ἔτσι ὥστε οἱ δύο καταστάσεις νὰ διαχωρισθοῦν μὲ τὸν πιὸ ἀπόλυτο τρόπο· ἀλλιῶς ἀναμειγνύομε, ἀλλὰ δὲν συνενώνομε.

Δεύτερον, λέγουν: τὶς δύο ἐκεῖνες ἀντίθετες καταστάσεις τὶς συνδέει ἡ ὀμορφιά καὶ αἶρει, συνεπῶς, τὴν ἀντιπαράθεση. Ἐπειδὴ, ὅμως, οἱ δύο καταστάσεις παραμένουν αἰωνίως σὲ ἀντιπαράθεση ἢ μιὰ πρὸς τὴν ἄλλη, δὲν μποροῦν νὰ συνδεθοῦν μὲ διαφορετικὸ τρόπο παρὰ μὲ τὸ νὰ ἀναιρεθοῦν. Τὸ δεύτερο ἔργο μας εἶναι, ἐπομένως, νὰ ὁλοκληρώσομε τὴν σύνδεση αὐτή, νὰ τὴν φέρομε εἰς πέρας τόσο καθαρὴ καὶ πλήρη, ὥστε οἱ δύο

καταστάσεις νὰ ἐξαφανισθοῦν τελείως σὲ μιὰ τρίτη καὶ νὰ μὴν ἀπομείνει στὸ σύνολο οὔτε ἶχνος τῆς διαίρεσης·

ἀλλως, ἀπομονώνομε ἀλλὰ δὲν συνενώνομε. Ὅλες οἱ διενέξεις, οἱ ὁποῖες ἀνέκαθεν κρατοῦσαν, καὶ ἐν μέρει κρατοῦν ἀκόμη καὶ σήμερα στὸν φιλοσοφικὸ κόσμον σὲ σχέση μὲ τὴν ἔννοια τῆς ὀμορφιάς, δὲν ἔχουν ἄλλη προέλευση ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἄρχισαν τὴν ἔρευνα ἀπὸ μιὰ μὴ ἐπαρκῶς αὐστηρὴ διάκριση ἢ ὅτι δὲν τὴν ὀδήγησαν μέχρι μιὰν ἐντελῶς καθαρὴ συνένωση. Οἱ φιλόσοφοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι, ὅταν στοχάζονται τὸ ἀντικεί-

μετα
σύνθεση

μενο τοῦτο, ἐμπιστεύονται τυφλὰ τὴν καθοδήγησιν τοῦ
 συναισθήματός τους, δὲν μποροῦν νὰ ἀποκτήσουν μιὰν
 ἔννοια τῆς ὁμορφιάς, ἐπειδὴ μέσα στὸ σύνολο τῆς αἰ-
 σθητηριακῆς ἐντύπωσης δὲν διακρίνουν τίποτε ἐπιμέ-
 ρους. Οἱ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν ἀποκλειστικῶς τὴν
 διάνοια ὡς ὁδηγό, δὲν μποροῦν ποτὲ νὰ ἀποκτήσουν μιὰν
 ἔννοια τῆς ὁμορφιάς, ἐπειδὴ μέσα στὸ σύνολό της
 ποτὲ δὲν βλέπουν τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μέρη, ἐνῶ
 τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ὕλη, ἀκόμη καὶ στὴν τελειότερη ἐνό-
 τητά τους, παραμένουν γι' αὐτοὺς αἰωνίως χωρισμένα.
 Οἱ πρῶτοι φοβοῦνται μήπως ἀναιρέσουν τὴν ὁμορφιά δυ-
 νάμικῶς, δηλ. ὡς ἐνεργὸ δύναμη, μὲ τὴν διάσπαση
 ἐκείνου ποῦ ἐντούτοις εἶναι στὸ αἶσθημα συνδεδεμένο· οἱ
 ἄλλοι φοβοῦνται μήπως ἀναιρέσουν τὴν ὁμορφιά λο-
 γικῶς, δηλ. ὡς ἔννοια, ἐὰν πρέπει νὰ συλλάβουν ἀπὸ
 κοινοῦ ἐκεῖνο ποῦ ἐντούτοις στὴν διάνοια εἶναι χωρισμένο.
 Οἱ πρῶτοι θέλουν νὰ νοοῦν τὴν ὁμορφιά ἀκριβῶς μὲ τὸν
 ἴδιο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο αὐτὴ δρᾷ· οἱ δεῦτεροι θέλουν
 νὰ τὴν κάνουν νὰ δρᾷ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο
 νοεῖται. Καὶ οἱ δύο εἶναι συνεπῶς ὑποχρεωμένοι νὰ ἀστο-
 χήσουν στὴν ἀλήθεια: οἱ πρῶτοι, διότι μὲ τὴν περιορι-
 σμένη τους νοητικὴ ἰκανότητα συναγωνίζονται τὴν
 ἄπειρη φύσιν· οἱ δεῦτεροι, διότι θέλουν νὰ περιορίσουν τὴν
 ἄπειρη φύσιν σύμφωνα μὲ τοὺς δικούς τους νόμους τοῦ
 νοεῖν. Οἱ πρῶτοι φοβοῦνται μήπως, λόγῳ μιᾶς ὑπερ-
 βολικᾶ ἀυστηρῆς ἀνάλυσης τῆς ὁμορφιάς, τῆς στερή-
 σουν τὴν ἐλευθερίαν της· οἱ ἄλλοι φοβοῦνται μήπως, λόγῳ
 μιᾶς ὑπερβολικᾶ τολμηρῆς συνένωσης, καταστρέψουν
 τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἔννοιάς της. Ἐκεῖνοι, ὅμως, δὲν στο-
 χάζονται ὅτι ἡ ἐλευθερία, στὴν ὁποία θέτουν ὀρθότατα
 τὴν οὐσίαν τῆς ὁμορφιάς, δὲν εἶναι ἀνομία ἀλλὰ ἀρμονία
 τῶν νόμων, δὲν εἶναι ἀυθαιρεσία, ἀλλὰ ὑψιστὴ ἐσωτε-
 ρικὴ ἀναγκαιότητα· ἐτούτοις δὲν συλλογίζονται ὅτι ἡ